

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

28 Αυγούστου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4925

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 165/19-08-2024

Τροποποίηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φαρμακευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Κλινική Φαρμακευτική» (“Clinical Pharmacy”).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.» (Α' 141), και ειδικότερα τα άρθρα 79 έως και 88.

2. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/1-11-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 “Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις” (Α' 141) για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».

3. Την υπό στοιχεία 18137/Ζ1/16-02-2023 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)» (Β' 1079).

4. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).

5. Το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124).

6. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189) και ιδίως τα άρθρα 14 και 15.

7. Την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 απόφαση «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» (Β' 1466).

8. Τον ν. 4589/2019 «Συνέργειες Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, Παλλημνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις» (Α' 13).

9. Την υπ' αρ. 1432/20-01-2023 (Β' 392) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

10. Την υπ' αρ. 835/2-7-2018 (Β' 3279) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία ιδρύθηκε το Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» του Τμήματος Φαρμακευτικής.

11. Την υπ' αρ. 860/2-7-2018 (Β' 3596) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ για την έγκριση του Κανονισμού του Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» του Τμήματος Φαρμακευτικής.

12. Την υπ' αρ. 1257/19-06-2019 (Β' 2737) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ για την τροποποίηση του Κανονισμού

σμού του Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» του Τμήματος Φαρμακευτικής.

13. Την υπ' αρ. 334/03-08-2020 (Β' 3624) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ για την τροποποίηση του Κανονισμού του Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» του Τμήματος Φαρμακευτικής.

14. Την υπ' αρ. 1221/11-07-2022 (Β' 3898) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ για την τροποποίηση του Κανονισμού του Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» του Τμήματος Φαρμακευτικής.

15. Την υπ' αρ. 1466/26-4-2023 (Β' 3036) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ για την τροποποίηση του Κανονισμού του Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» του Τμήματος Φαρμακευτικής.

16. Το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 24-5-2024).

17. Το απόσπασμα πρακτικού της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΕΚΠΑ (7η συνεδρίαση 23-07-2024).

18. Το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (20η συνεδρίαση 30-07-2024).

19. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Την τροποποίηση και τη λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φαρμακευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Κλινική Φαρμακευτική» ("Clinical Pharmacy"), από το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 ως ακολούθως:

Άρθρο 1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το Τμήμα Φαρμακευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Κλινική Φαρμακευτική» ("Clinical Pharmacy"), σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Άρθρο 2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

2.1 Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) στην Κλινική Φαρμακευτική έχει ως αντικείμενο τις δραστηριότητες και υπηρεσίες του κλινικού φαρμακοποιού που στοχεύουν στην προώθηση της σωστής χρήσης των φαρμάκων και των ιατρικών συσκευών (medical devices) από τον ασθενή. Η λέξη «Κλινική» δεν υπονοεί μόνο δραστηριότητες σε νοσοκομεία, αλλά περιλαμβάνει και όλες τις υπηρεσίες των φαρμακοποιών που προσφέρουν ανάλογες υπηρεσίες, όπως οι νοσοκομειακοί φαρμακοποιοί, οι φαρμακοποιοί του φαρμακείου, οι φαρμακοποιοί των ιδιωτικών κλινικών, των οίκων ευγηρίας κ.λπ.

2.2 Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι:

Η παροχή των απαραίτητων γνώσεων στο φαρμακοποιό ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει τα πάσης φύσεως προβλήματα που προκύπτουν κατά τη χορήγηση και χρήση των φαρμάκων. Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα

εφοδιάζει τους φοιτητές με γνώσεις (θεωρητικές αλλά και εφαρμοσμένες) στα γνωστικά πεδία κλινικής φαρμακολογίας, παθολογίας- παθοφυσιολογίας, βιοφαρμακευτικής, θεωρητικής και εφαρμοσμένης φαρμακοκινητικής, στατιστικής, καθώς επίσης στις εργαστηριακές και αναλυτικές μεθόδους, στη διάγνωση και θεραπευτική παρακολούθηση ασθενών και στη θεραπευτική αντιμετώπιση ενδιαφερόντων κλινικών περιστατικών και δηλητηριάσεων.

Το Π.Μ.Σ. έχει στόχο τη δημιουργία μεταπτυχιακών σπουδών διεθνούς επιπέδου, οι οποίες θα συγκρατούν ένα μεγάλο μέρος του επιστημονικού δυναμικού που καταφεύγει στο εξωτερικό για αντίστοιχες σπουδές.

2.3 Με την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος οι απόφοιτοι θα είναι ικανοί να:

α. Γνωρίζουν και κατανοούν σε βάθος:

i. Την ορθή και διεθνώς αποδεκτή ορολογία και μεθοδολογία που αφορά στα επιστημονικά πεδία που συν-διαμορφώνουν το πρόγραμμα διδασκαλίας και στο πλαίσιο της διεπιστημονικότητάς του,

ii. τις σύγχρονες μεθόδους έρευνας και ανάπτυξης (E&A) και τις προσεγγίσεις στο πεδίο της Κλινικής Φαρμακευτικής και της εξατομίκευσης της φαρμακοθεραπείας,

iii. τη μεθοδολογία στατιστικής σκέψης, ανάλυσης και παρουσίασης δεδομένων με σκοπό την επιστημονικώς βάσιμη και επομένως ορθολογική εξαγωγή συμπερασμάτων,

iv. τις βασικές αρχές εφαρμογής της φαρμακοκινητικής στη θεραπευτική και την εξατομίκευση της φαρμακοθεραπείας,

v. τις βασικές αρχές της κλινικής φαρμακολογίας/παθολογίας/παθοφυσιολογίας για την εφαρμογή στην Κλινική Φαρμακευτική και την εξατομίκευση της φαρμακοθεραπείας,

vi. την ορθή μεθοδολογία, τη συγγραφή και την εφαρμογή πρωτοκόλλων εξατομικευμένης φαρμακοθεραπείας και τη συγγραφή επιστημονικών άρθρων,

vii. τις τεχνικές δημόσιας παρουσίασης των ερευνητικών αποτελεσμάτων με στόχο να κοινοποιούν με σαφήνεια και καθαρότητα τα συμπεράσματά τους, αλλά και τη γνώση και το σκεπτικό στο οποίο αυτά βασίζονται και τις λογικές παραδοχές στις οποίες στηρίζονται, τόσο σε εξειδικευμένο όσο και σε μη εξειδικευμένο κοινό,

viii. τις πραγματικές απαιτήσεις του εργασιακού περιβάλλοντος λόγω της υποχρεωτικής κλινικής πρακτικής άσκησης και των σεμιναρίων από επιστήμονες που εργάζονται σε όλο το φάσμα της Κλινικής Φαρμακευτικής.

β. Εφαρμόζουν ορθώς στον εργασιακό τους χώρο:

i. Τις σύγχρονες μεθόδους E&A και τις διαδικασίες εξατομίκευσης και παρακολούθησης της φαρμακοθεραπείας, καθώς και τις τεχνικές επίλυσης προβλημάτων στους τομείς της Κλινικής Φαρμακευτικής,

ii. τη στατιστική ανάλυση και την εκτίμηση επιστημονικών δεδομένων,

iii. τις αναλυτικές τεχνικές που απαιτούνται για την εφαρμογή και την παρακολούθηση της εξατομικευμένης φαρμακοθεραπείας,

iv. τις απαιτήσεις συγγραφής επιστημονικών άρθρων και διεργασιών που σχετίζονται με τα πεδία που αναπτύσσονται στο Π.Μ.Σ.,

v. τις αρχές και τις μεθόδους της κριτικής σκέψης,

vi. τις αρχές της αποτελεσματικής επικοινωνίας και του ομαδικού πνεύματος.

γ. Διαθέτουν τις απαραίτητες μαθησιακές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε επίπεδο διδακτορικής διατριβής στο πεδίο της Κλινικής Φαρμακευτικής.

Άρθρο 3

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

3.1 Για την απόκτηση ΔΜΣ κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι ενενήντα (90) ECTS.

3.2 Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στην «Κλινική Φαρμακευτική» (MSc in "Clinical Pharmacy").

Άρθρο 4

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

4.1 Στο Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του Α' κύκλου σπουδών των Τμημάτων Φαρμακευτικής ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

4.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε δέκα (10) συνολικά. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

4.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

4.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ, οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εντάσσονται στο Π.Μ.Σ. υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται τα κριτήρια των παραγράφων 4.1, 5.2, 5.4 και 5.5.

4.5 Το Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» μπορεί να δέχεται έναν αξιωματικό φαρμακοποιό, υπότροφο του Ελληνικού Στρατού Ξηράς, και έναν αξιωματικό φαρμακοποιό υπότροφο της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας, κάθε τρία χρόνια ως υπεράριθμους κατόπιν εισήγησης της ΣΕ και έγκρισης της Συνέλευσης του Τμήματος. Οι αξιωματικοί φαρμακοποιοί που θα ενταχθούν στο Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» θα ακολουθούν όλες τις υπόλοιπες διατάξεις της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 5

ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

5.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μετα-

πτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών ΕΚΠΑ και τις προβλέψεις της παρούσας απόφασης.

5.2 Κατά το χρονικό διάστημα Ιουνίου-Ιουλίου, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. και σχετικής απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα της Σχολής/του Τμήματος και του Ίδρυματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής/του Τμήματος.

5.3 Η Συνέλευση του Τμήματος αναθέτει στη Σ.Ε. τη διαδικασία επιλογής των εισακτέων στο Π.Μ.Σ.

5.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής.

- Βιογραφικό σημείωμα.

- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας.

- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών.

- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων.

- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας επιπέδου B2 ή ανωτέρου.

- Συστατικές επιστολές.

- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, εάν υπάρχουν.

- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν.

- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκής, διαπιστωμένη από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων του Π.Μ.Σ., γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψήφιους, οι οποίοι επιθυμούν να συμμετέχουν σε Π.Μ.Σ. που διοργανώνεται στην ελληνική γλώσσα.

- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

5.5 Για τους/ις φοιτητές/τριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα.

Η επιτροπή ελέγχει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό Μητρώο των αλλοδαπών ιδρυμάτων που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Αν το ίδρυμα της αλλοδαπής ανήκει στον κατάλογο ιδρυμάτων του άρθρου 307 του ν. 4957/2022, τότε ο υποψήφιος υποχρεούται να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι

5.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (%)
1	ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ ^{1,2}	30
2	ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	10
3	ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΤΥΧΙΟ ή ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ³ (ΒΑΘΜΟΣ)	10
4	ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ^{4,5,6} ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ, ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ I, ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ II, ΤΟΞΙΚΟΛΟΓΙΑ I, ΤΟΞΙΚΟΛΟΓΙΑ II, ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ, ΒΙΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ-ΦΑΡΜΑΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ I, ΒΙΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ-ΦΑΡΜΑΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ II, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ, ΠΑΘΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΝΟΣΩΝ	10
5	- ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ή ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	10
6	ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ	30

1 Στην περίπτωση πτυχίων της αλλοδαπής, ο βαθμός θα αναπροσαρμόζεται κατάλληλα στην κλίμακα 0-10 ως εξής:

1α. Βαθμοί σε 'ονομαστική' κλίμακα (πχ. Α, Β, C κ.λπ.)

Ο αναπροσαρμοσμένος βαθμός του υποψηφίου θα υπολογίζεται ως: α) πλήθος σημείων (κ) μεταξύ του βαθμού πτυχίου και της βάσης (χωρίς να συμπεριλαμβάνεται η βάση), β) συνολικός αριθμός σημείων (λ) δηλ, μεταξύ άριστα και της βάσης, γ) η αντιστοιχία στην κλίμακα 0-10 θα είναι: $5 + (10-5) * κ/λ$.

Παράδειγμα: αν ο βαθμός είναι Β και η βάση D, τότε: B,C → κ=2, A,B,C → λ=3 => βαθμολογία:

$$5 + 5 * 2/3 = 5 + 3.33 = 8.33.$$

1β. Βαθμοί σε 'συνεχή' κλίμακα που θεωρούν «βάση» διαφορετική του '5'

Ο αναπροσαρμοσμένος βαθμός του υποψηφίου θα γίνεται σε αντιστοιχία με την παρ. 1α χρησιμοποιώντας τις διαφορές αντί του αριθμού σημείων. Δηλαδή με τη βοήθεια της σχέσης:

Αναπροσαρμοσμένος βαθμός =

$$5 + (10-5) * (\text{βαθμός} - \text{βάση}) / (\text{άνω όριο} - \text{βάση})$$

Παράδειγμα: αν ο βαθμός είναι 6.5 και η βάση 4, τότε: $5 + (10-5) * (6.5-4)/(10-4) \rightarrow 7.08$.

2 Βαθμός πτυχίου τουλάχιστον 6.5 (ή αντίστοιχου βαθμού σε άλλη κλίμακα) από Ίδρυμα της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Ο βαθμός πτυχίου θα σταθμίζεται ως προς τη μέση τιμή του βαθμού πτυχίου κατά το έτος απόκτησης του υποψηφίου. Η μέση τιμή του βαθμού πτυχίου θα αναζητείται υπηρεσιακά από τη γραμματεία του Τμήματος Φαρμακευτικής ΕΚΠΑ.

3 Αν υπάρχουν περισσότερα από 1 πτυχία/μεταπτυχιακά, τότε χρησιμοποιείται ο μέσος όρος τους (κατάλληλα σταθμισμένος σύμφωνα με τα '1α', '1β' και '2' παραπάνω).

4 Στην περίπτωση πτυχίων της αλλοδαπής ο βαθμός κάθε «ειδικού μαθήματος» θα υπολογίζεται σύμφωνα με τα '1α' και '1β' παραπάνω.

5 Σε περιπτώσεις υποψηφίων από Τμήματα Φαρμακευτικής (ημεδαπής ή αλλοδαπής) πλην ΕΚΠΑ, η αντιστοιχία των «ειδικών μαθημάτων» στα αναφερόμενα μαθήματα του Τμήματος Φαρμακευτικής, ΕΚΠΑ, γίνεται από τη Σ.Ε. σύμφωνα με τη συνάφεια των σχετικών μαθημάτων. Στην περίπτωση που αντιστοιχούν περισσότερα του ενός σχετικά μαθήματα της σχολής του υποψηφίου, τότε λαμβάνεται υπόψη η μέση τιμή του βαθμού αυτών. Αν δεν υπάρχει αντιστοιχία με κάποιο μάθημα της σχολής του υποψηφίου, τότε το «Ειδικό Μάθημα» του παραπάνω πίνακα δε συνυπολογίζεται στους υπολογισμούς.

6 Στην περίπτωση που κάποιο από τα «Ειδικά Μαθήματα» πάψει να υπάρχει, θα αφαιρεθεί από παράγοντας.

Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Σ.Ε. καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση του Τμήματος.

Οι επιτυχόντες/ούσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Τμήματος εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας του 100), εισάγονται οι ισοβαθμίσαντες υποψήφιοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ούσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

Σε κάθε περίπτωση, η αναπλήρωση θέσης επιτρέπεται να γίνει έως μία μέρα πριν από την έναρξη των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική».

Άρθρο 6

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

6.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

6.3 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος. Η παράταση δεν υπερβαίνει το 1 (ένα) επιπλέον ακαδημαϊκό εξάμηνο, για την υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας, υπό την προϋπόθεση ότι ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει κάνει έγγραφη αίτηση στη Συνέλευση το λιγότερο δύο μήνες πριν από το πέρας του 3ου εξαμήνου, στην οποία θα αναφέρονται οι λόγοι αίτησης της παράτασης. Έτσι, ο ανώτατος επιτρεπόμε-

νος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

6.4 Οι φοιτητές/τριες που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.). Δεν συνιστά σοβαρό λόγο για τη χορήγηση αναστολής η παρακολούθηση άλλου μεταπτυχιακού ή άλλου εκπαιδευτικού προγράμματος.

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση της Σχολής/του Τμήματος.

Άρθρο 7

ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

7.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

7.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά ενενήντα (90) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Όλα τα μαθήματα οργανώνονται σε εξάμηνα, διδάσκονται εβδομαδιαίως και περιλαμβάνουν επιπροσθέτως, εργαστηριακές ασκήσεις, κλινική πρακτική, σεμινάρια και εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.

7.3 Η γλώσσα διδασκαλίας η ελληνική. Στην περίπτωση που στο πλαίσιο ενός μαθήματος προσκληθεί αλλοδαπός εισηγητής, η διάλεξη θα γίνεται στην αγγλική γλώσσα.

7.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση των μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική ή η αγγλική με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος.

7.5 Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο Α, Β και Γ εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με είκοσι έξι (26) ECTS. Η διπλωματική εργασία μπορεί να πραγματοποιηθεί σε Πανεπιστήμιο της αλλοδαπής στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS σύμφωνα με τον «Κανονισμό Κινητικότητας» του προγράμματος ERASMUS, (Erasmus_Programme_Guide2023_en, <http://www.internel.uoa.gr/erasmus.html>) που διέπει το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

7.6 Η κλινική πρακτική άσκηση διενεργείται σε επιλεγμένα Νοσοκομεία της Περιφέρειας Αττικής προς απόκτηση της απαιτούμενης πρακτικής εμπειρίας, υπό την επίβλεψη/συνεργασία του/των συντονιστή/ών του μαθήματος. Η κλινική πρακτική άσκηση λαμβάνει χώρα σε όλη τη διάρκεια του Γ' εξαμήνου σπουδών, πιστώνεται με είκοσι οκτώ (28) ECTS και είναι υποχρεωτική.

7.7 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης.

7.8 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

Α' Εξάμηνο	Διδ. ώρες/εβδ. ^α	ECTS ^β
Κλινική Φαρμακολογία Ι/Παθολογία/Παθοφυσιολογία Ι	4	6
Εφαρμογή Εργαστηριακών και Αναλυτικών Μεθόδων στη Διάγνωση και Θεραπευτική παρακολούθηση ασθενών	3	4
Στατιστικές Μέθοδοι και εφαρμογές τους στις Φαρμακευτικές Επιστήμες	3	4
Προχωρημένη Βιοφαρμακευτική-Φαρμακοκινητική	3	4
Εφαρμογή της Φαρμακοκινητικής στη Θεραπευτική	3	4
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία ^γ	13	8
Σύνολο	29	30
Β' Εξάμηνο	Διδ. ώρες/εβδ. ^α	ECTS ^β
Κλινική Φαρμακολογία ΙΙ/Παθολογία/Παθοφυσιολογία ΙΙ	5	8
Διερεύνηση ενδιαφερουσών περιπτώσεων της θεραπευτικής και των δηλητηριάσεων	3	5

Σεμινάρια ^δ	3	1
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία ^υ	25	16
Σύνολο	36	30
Γ' Εξάμηνο	Διδ. ώρες/εβδ.	ECTS ^β
Κλινική Πρακτική ^ε	25	28
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία ^υ	3	2
Σύνολο	28	30
Σύνολο Πιστωτικών Μονάδων		90

α Στην περίπτωση της διπλωματικής εργασίας, ο αριθμός ωρών αντιστοιχεί στον χρόνο ενασχόλησης του φοιτητή.

β Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων υπολογίστηκε θεωρώντας ότι μία (1) πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί σε είκοσιπέντε (25) ώρες συνολικής απασχόλησης (διδασκαλία, εργαστήρια και προσωπική μελέτη).

γ Περιλαμβάνει ερευνητική εργασία, συγγραφή και παρουσίαση της διπλωματικής εργασίας.

δ Ο συνολικός αριθμός των σεμιναρίων περιλαμβάνει 20-30 ώρες διδασκαλίας κατανεμημένες στα τρία εξάμηνα.

ε Πέντε (5) μήνες κλινικής πρακτικής με καθημερινή παρουσία στο νοσοκομείο πέντε (5) ωρών. Επιπλέον, επεξεργασία, ανάπτυξη και παρουσίαση ενδιαφερουσών κλινικών περιπτώσεων.

Β. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

6.9 Ενδεικτικό περιεχόμενο/περιγραφή των μαθημάτων παρατίθεται στη συνέχεια

Α' Εξάμηνο

Κλινική Φαρμακολογία Ι/Παθολογία - Παθοφυσιολογία Ι

Περιεχόμενο: Αναφορά στη Κλινική Φαρμακολογία, βασική παθοφυσιολογία, αιτιολογία, συμπτωματολογία και διαφορική διάγνωση των παρακάτω νοσημάτων:

Νοσήματα Καρδιολογικά

- Υπέρταση

- Κολπική Μαρμαρυγή - Αντιπηκτική θεραπεία

Ψυχιατρικά Νοσήματα

- Διαταραχές διάθεσης - αντικαταθλιπτικά φάρμακα

- Αντιψυχωσικά

- Αγχολυτικά, Υπναγωγά, Ψυχοφάρμακα, Φάρμακα

Κ.Ν.Σ

Νοσήματα Ενδοκρινολογικά

- Νοσήματα προσθίου, οπισθίου λοβού της υπόφυσης

- Νοσήματα του υποθαλάμου

- Παθήσεις του θυρεοειδούς

- Παθήσεις των επινεφριδίων

- Παθήσεις του άρρενος και του θήλεος αναπαραγωγικού συστήματος

- Οστεοπόρωση

Νευρολογικά Νοσήματα

- Επιληψία

Λοιμώδη Νοσήματα

- Ταξινόμηση μικροοργανισμών/Μικροβιολογική δι-

άγνωση

- Το φαινόμενο της αντιμικροβιακής αντοχής

- Φαρμακοκινητική-Φαρμακοδυναμική αντιμικροβιακών

- Λοιμώξεις που αντιμετωπίζονται με: Β-λακτάμες, αμι-

νογλυκοσίδες, κεφαλοσπορίνες- καρβαπενέμες, μακρολίδες, κινολόνες, γλυκοπεπτιδία-κολιμικίνη, λινεζολίδη/τιγκεκυκλίνη, δαπτομυκίνη

- Αρχές παθογένειας λοιμώξεων

- Γαστρεντερίτιδες

- Πολιτική χρήσης αντιβιοτικών

- Επιδημικές εκρήξεις

Εμβόλια

Νανοιατρική - Νανοφάρμακα στην κλινική πράξη

Εφαρμογή Εργαστηριακών και Αναλυτικών Μεθόδων

στη Διάγνωση και Θεραπευτική παρακολούθηση ασθενών

Περιεχόμενο:

- Βιολογικά Υγρά. Προκατεργασία δείγματος για την ανά-

λυση φαρμάκων σε βιολογικά υγρά (απομάκρυνση πρω-

τεϊνών, υγρή-υγρή εκχύλιση, εκχύλιση στερεής φάσης).

- Επιλογή και Βελτιστοποίηση μεθόδου υγρής χρωμα-

τογραφίας υψηλής απόδοσης και προκατεργασίας βιο-

λογικού δείγματος με βάση βιβλιογραφικές αναφορές.

- Εργαστηριακή άσκηση: Προσδιορισμός κετοκοναζό-

λης σε πλάσμα με υγρή χρωματογραφία υψηλής απόδο-

σης και ανιχνευτή υπεριώδους.

- Real time qPCR - θεωρία και πρακτικές εφαρμογές

- Ιστοπαθολογικές και ανοσοϊστολογικές μέθοδοι - θε-

ωρία και πρακτικές εφαρμογές

- Εισαγωγή στα Ιατρικά Εργαστήρια

- Αναλυτική Αξιολόγηση Εργαστηριακών Μετρήσεων

- Χαρακτηριστικά και αξιολόγηση αναλυτικών μεθόδων

- Η έννοια της ποιότητας στα Ιατρικά Εργαστήρια

- Έλεγχος ποιότητας εργαστηριακών αποτελεσμάτων

- Εσωτερικός - IQC

- Εξωτερικός - EQA-PT

- Κλινική αξιολόγηση εργαστηριακών αποτελεσμάτων

- Evidence-Based Laboratory Medicine

- Τιμές αναφοράς και Καθορισμός τους

- Αιματολογία και Ιατρικό Εργαστήριο

- Πήξη και αιμόσταση

- Αιματολογικοί και αναλυτές πήξεως

- Οργάνωση Ιατρικών Εργαστηρίων

- Θέματα Οργάνωσης Ιατρικών Εργαστηρίων

- Πιστοποίηση-Διαπίστευση Ιατρικών Εργαστηρίων

- Εισαγωγή στο POCT

- Αναλυτές POCT

- Η ποιότητα στο «μικρό» εργαστήριο

- Διαχείριση των αποτελεσμάτων POCT

- Εργαστηριακές Εξετάσεις στη ρουτίνα της Διάγνωσης

και Θεραπευτικής παρακολούθησης (1):

- Μεταβολισμός, Υδατάνθρακες, Πρωτεΐνες, Νεφροί, Λιπίδια, Ηλεκτρολύτες, Οξεοβασική Ισορροπία, Ηπαρ και Ενζυμα, Καρδιακοί Δείκτες, Ανοσοσφαιρίνες και Αιμοποίηση, Βιταμίνες.

- Εργαστηριακές Εξετάσεις στη ρουτίνα της Διάγνωσης και Θεραπευτικής παρακολούθησης (2):

- Θυρεοειδής, Οστικά νοσήματα, Νεοπλάσματα, Στοχευμένη αντικαρκινική θεραπεία, Ορμόνες αναπαραγωγής, Αυτοάνοσα νοσήματα,

- Υπόφυση και Ανάπτυξη

- Εργαστηριακές Εξετάσεις στη ρουτίνα της Διάγνωσης και Θεραπευτικής παρακολούθησης (3):

- Ιχνοστοιχεία, Φάρμακα, Αυτοάνοσα νοσήματα,

- TORCH, Ηπατίτιδες, Καρδιαγγειακός Κίνδυνος και Φλεγμονές

Στατιστικές μέθοδοι και εφαρμογές τους στις Φαρμακευτικές επιστήμες

Περιεχόμενο:

- Περιγραφική Στατιστική (μέτρα κεντρικής θέσης και διασποράς).

- Κατανομές Πιθανότητας (Διωνυμική, Poisson, κανονική, τυπική κανονική). Παραδείγματα και Εφαρμογές

- Πιθανότητες (Ορισμοί-πράξεις, δεσμευμένη πιθανότητα, Θεώρημα Bayes. Εκ των προτέρων (prior) και εκ των υστέρων (posterior) πιθανότητα. Παραδείγματα και Εφαρμογές.

- Στατιστική Συμπερασματολογία: Εισαγωγή, Μεταβλητές, Κατηγορίες στατιστικών μεθόδων, Διαδικασία επιλογής της καταλληλότερης

- Στατιστική Συμπερασματολογία: Στατιστική εκτίμηση, Ένα δείγμα, Παραδείγματα και εφαρμογή σε Η/Υ

- Στατιστική Συμπερασματολογία: Στατιστική εκτίμηση, Δυο δείγματα, Παραδείγματα και εφαρμογή σε Η/Υ

- Στατιστική Συμπερασματολογία: Έλεγχος υπόθεσης, Ένα και δυο δείγματα, Περισσότερα από δυο δείγματα, Παραδείγματα και εφαρμογή σε Η/Υ

- Γραμμική Παλινδρόμηση και Συσχέτιση (I): Ανάλυση Γραμμικής παλινδρόμησης

- Γραμμική Παλινδρόμηση και Συσχέτιση (II): Συσχέτιση

- Γραμμική Παλινδρόμηση και Συσχέτιση (III): Αριθμητικά παραδείγματα, Ασκήσεις που λύνονται από τους φοιτητές - Συζήτηση, Εφαρμογή σε Η/Υ

- Ειδικές περιπτώσεις γραμμικής ανάλυσης παλινδρόμησης (I): Παλινδρόμηση τύπου II και Ζυγισμένη ανάλυση παλινδρόμησης

- Ειδικές περιπτώσεις γραμμικής ανάλυσης παλινδρόμησης (II): Ακραίες τιμές - εξωκείμενες παρατηρήσεις α) σε μια συνεχή μεταβλητή και β) σε προβλήματα γραμμικής παλινδρόμησης και συσχέτισης

- Μη γραμμική ανάλυση παλινδρόμησης

Προχωρημένη Βιοφαρμακευτική - Φαρμακοκινητική

Περιεχόμενο:

- Μαθηματική επεξεργασία της διαδικασίας της απορρόφησης Μέθοδος Wagner - Nelson. Αναφορά στη μέθοδο Loo - Riegelman

- Πολυδιαμερισματικά Φαρμακοκινητικά μοντέλα: Εισαγωγή, Αναφορά στο μαθηματικό μετασχηματισμό Laplace, Βασικές αρχές Γενικής μεθόδου επίλυσης πολυδιαμερισματικών φαρμακοκινητικών μοντέλων

- Μη διαμερισματική φαρμακοκινητική ανάλυση: Συνέλιξη - Στατιστικές ροπές

- Μη γραμμική κινητική: Εφαρμογές στη φαρμακοκινητική (βιομετατροπή και μεταφορά με μεσολάβηση φορέα), Έμφαση στις θεμελιώδεις παραμέτρους: Κάθαρση, χρόνος ημιζωής, AUC

- Μοντέλα γαστρεντερικής απορρόφησης: Υπόθεση pH μερισμού-Δυναμικό απορρόφησης-Μακροσκοπική προσέγγιση- Μικροσκοπική προσέγγιση-BCS-BDDCS. Οδηγίες FDA, EMA για βιοαπαλλαγή

- Φυσιολογικά φαρμακοκινητικά μοντέλα: Ορισμός - Αρχές - Στόχοι ΦΥΦΚ μοντέλων, Ανάπτυξη του μοντέλου: Τύποι Φυσιολογικών Φαρμακοκινητικών μοντέλων - Διαδικασίες που λαμβάνονται υπόψη - Αξιολόγηση του μοντέλου/Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα ΦΥΦΚ Παραδείγματα

- Δυναμικά μοντέλα γαστρεντερικής απορρόφησης: Μοντέλο διασποράς- Εναπομένον μήκος για απορρόφηση, Μοντέλο αναμιγνυόμενης δεξαμενής, Διαμερισματικό μοντέλο διάβασης και απορρόφησης

- Εντοπισμός προβλημάτων που σχετίζονται με την *per os* χορήγηση στο στάδιο της ανακάλυψης και αρχικά στάδια της ανάπτυξης νέων φαρμάκων

- *Per os* χορήγηση: Βελτιστοποίηση της διαδικασίας άφιξης του φαρμάκων στη γενική κυκλοφορία (I), Αντιμετώπιση προβλημάτων που δε σχετίζονται με την άφιξη στην πυλαία φλέβα

- *In vivo* μεθοδολογίες για την εκτίμηση της απορρόφησης φαρμάκων που χορηγούνται *per os* (I)

- Αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την άφιξη του φαρμάκου στην πυλαία φλέβα, Πειράματα σε πειραματόζωα

- *In vivo* μεθοδολογίες για την εκτίμηση της απορρόφησης φαρμάκων που χορηγούνται *per os* (II)

- Πειράματα σε ανθρώπους - Μελέτες βιοϊσοδυναμίας (I)- Σχεδιασμός και πραγματοποίηση του κλινικού μέρους, Μελέτες Βιοϊσοδυναμίας-Φαρμακοκινητική ανάλυση των δεδομένων- Στατιστική ανάλυση των δεδομένων

- Φαρμακοκινητικά/Φαρμακοδυναμικά μοντέλα:

- Μοντέλο Σύζευξης - Φαρμακοδυναμικό διαμέρισμα, Άμεση σύζευξη, Έμμεση σύζευξη

- Κινητική φαρμάκου στο φαρμακοδυναμικό διαμέρισμα, Σύζευξη ΦΚ-ΦΔ μοντέλου

- Παραδείγματα - Ασκήσεις

Εφαρμογή της Φαρμακοκινητικής στη Θεραπευτική

Περιεχόμενο:

- Εισαγωγή στην Κλινική Φαρμακευτική

- Θεραπευτική παρακολούθηση επιπέδων φαρμάκων

- Ασθενείς με ηπατική ανεπάρκεια

- Ασθενείς με νεφρική ανεπάρκεια

- Ασθενείς με εγκύματα

- Διερεύνηση της επίδρασης της τροφής μετά από *per os* χορήγηση στα επίπεδα του φαρμάκου στο πλάσμα με τη χρήση φυσιολογικών/φαρμακοκινητικών μοντέλων

- Διερεύνηση της επίδρασης της ηλικίας μετά από *per os* χορήγηση στα επίπεδα του φαρμάκου στο πλάσμα με τη χρήση φυσιολογικών/φαρμακοκινητικών μοντέλων

- Εισαγωγή στην πληθυσμιακή φαρμακοκινητική
  - Ανάπτυξη πληθυσμιακού φαρμακοκινητικού μοντέλου
  - Εφαρμογή στην εξατομίκευση δοσολογικών σχημάτων
  - Ασθενείς σε κρίσιμη κατάσταση - βαρέως πάσχοντες
  - Επίδραση του φύλου στην φαρμακοκινητική
  - Ειδικές ομάδες ασθενών - Μελέτες περίπτωσης
- Β' Εξάμηνο
- Κλινική Φαρμακολογία II/Παθολογία - Παθοφυσιολογία II
- Περιεχόμενο:
- Αναφορά στη Κλινική Φαρμακολογία, βασική παθοφυσιολογία, αιτιολογία, συμπτωματολογία και διαφορική διάγνωση των παρακάτω διαταραχών/νοσημάτων:
- Νοσήματα Καρδιολογικά
- Στεφανιαία νόσος
  - Καρδιακή ανεπάρκεια
- Οφθαλμικές Παθήσεις
- Δερματικές Παθήσεις
- Ψωρίαση,
  - Ατοπική Δερματίτιδα
  - Ακμή
  - Γήρανση-Φωτογήρανση
- Νοσήματα Πεπτικού Συστήματος - Ήπατος
- Νοσήματα οισοφαγίου: Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση, οισοφαγίτιδα, οισοφάγος του Barrett, διαταραχές κινητικότητας, αχλασία, πολύποδες
- Νοσήματα στομάχου και δωδεκαδακτύλου: γαστρίτιδες, έλκος, σύνδρομο Zollinger- Ellison
  - Νοσήματα λεπτού εντέρου
  - Νοσήματα παχέος εντέρου: Ελκώδης κολίτις-Νόσος Crohn
- Νοσήματα ήπατος: Οξεία ιογενής ηπατίτις, Ηπατίτις από φάρμακα, Χρόνια ηπατίτις (απλή αναφορά)
- Νοσήματα παγκρέατος
- Νόσοι Αναπνευστικού Συστήματος
- ΧΑΠ
  - Βρογχικό άσθμα
  - Λοιμώξεις ανώτερου αναπνευστικού
  - Πνευμονία της κοινότητας
  - Λοιμώξεις ουροποιητικού
  - Ηπατίτιδες
- Νοσήματα Ρευματολογικά
- Διαφοροδιάγνωση ρευματικών νοσημάτων
  - Αυτοάνοσα Νοσήματα Συνδετικού Ιστού, Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος, Ρευματοειδής Αρθρίτιδα
  - Αγγειίτιδες
- Κακοήθη νοσήματα
- Γενικά στοιχεία για τον Καρκίνο
  - Μελάνωμα
  - Καρκίνος του Γαστρεντερικού
  - Καρκίνος Κεφαλής και Τραχήλου
  - Σάρκωματα
  - Πρώιμος Καρκίνος Μαστού
  - Μεταστατικός Καρκίνος Μαστού
  - Καρκίνος του Πνεύμονα
  - Γυναικολογικός Καρκίνος
  - Καρκίνος στο ΚΝΣ

Νευροεκφυλιστικά Νοσήματα

- Νοσος Alzheimer's
- Νόσος Parkinson
- Σκλήρυνση κατά Πλάκα
- Άλλα θέματα
- Νομοθετικό/Κανονιστικό πλαίσιο ναυτοφαρμάκων στην ΕΕ

Ιατροτεχνολογικά συστήματα

- Γήρανση - Κυτταρική γήρανση - Σενολυτικά φάρμακα
- Διερεύνηση ενδιαφερουσών περιπτώσεων της Θεραπευτικής και των Δηλητηριάσεων

Περιεχόμενο:

- Ανάλυση και παρουσίαση ενδιαφερουσών κλινικών περιπτώσεων

- Χορήγηση φαρμάκων σε ειδικές ομάδες πληθυσμών (παιδιά, ηλικιωμένοι, κύηση κ.λπ.)

- Κριτική αξιολόγηση κλινικών περιστατικών
- Αξιολόγηση και προτάσεις φαρμακοθεραπείας
- Εξατομίκευση δοσολογίας

Γ' Εξάμηνο

Κλινική Πρακτική

Περιεχόμενο:

Η κλινική πρακτική συνίσταται στην εφαρμογή και ανάπτυξη των θεωρητικών γνώσεων κατά τα δύο προηγούμενα εξάμηνα και την περαιτέρω εκπαίδευση των φοιτητών με τη μορφή κλινικής άσκησης σε επιλεγμένα νοσοκομεία της περιφέρειας Αττικής. Πραγματοποιείται εκ περιτροπής συμμετοχή σε παθολογικές, ογκολογικές, χειρουργικές, μονάδες εντατικής θεραπείας κ.λπ. Οι δραστηριότητες κατά την κλινική εξάσκηση περιλαμβάνουν: παρακολούθηση της κλινικής και θεραπευτικής πορείας των ασθενών, συμμετοχή σε ιατρικές επισκέψεις, προετοιμασία και συγγραφή εργασιών για ενδιαφέρουσες κλινικές περιπτώσεις όπου γίνεται κριτική αξιολόγηση της θεραπευτικής αγωγής των ασθενών από τους φοιτητές. Κάθε εργασία ενδιαφέρουσας κλινικής περίπτωσης διορθώνεται και βαθμολογείται. Επιπλέον, στο τέλος του ακαδημαϊκού εξαμήνου, μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος «Κλινική Πρακτική» υπάρχουν γραπτές εξετάσεις.

Α', Β' Γ' Εξάμηνο

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Στα Α', Β' και Γ' εξάμηνα του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Περιεχόμενο: Τα θέματα των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών προέρχονται από το ευρύ φάσμα επιστημονικών πεδίων που καλύπτονται κατά τη διάρκεια του Π.Μ.Σ. Συνήθως αποτελούνται από μια ενδελεχή διερεύνηση ενός πρωτότυπου ερευνητικού θέματος, που βασίζεται είτε στην εφαρμογή της θεωρητικής γνώσης σε ήδη διαθέσιμα κλινικά δεδομένα, είτε σε νέα κλινικά δεδομένα που συλλέγονται από τον φοιτητή, είτε πρόκειται για in vitro εργασία όπου τα δεδομένα συλλέγονται μέσω εργαστηριακών διεργασιών.

Μορφή και περιεχόμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

Το εξώφυλλο και η σελίδα τίτλου θα πρέπει να περιέχει τα παρακάτω:

- Το Λογότυπο του Ε.Κ.Π.Α. (κυανό)
- ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
- ΤΜΗΜΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ
- Τομέας Φαρμακευτικής Τεχνολογίας
- ΔΙΠΛΩΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΚΛΙΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ»
- ΤΙΤΛΟΣ της διπλωματικής εργασίας
- Οι λέξεις «Διπλωματική Εργασία»
- Ονοματεπώνυμο του μεταπτυχιακού φοιτητή
- Τίτλος/Ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή (Φαρμακοποιός)
- Αριθμός Μητρώου του μεταπτυχιακού φοιτητή (#)
- Η λέξη «Αθήνα» και η χρονολογία υποστήριξης της διπλωματικής εργασίας (στο κάτω μέρος της σελίδας)

Η σελιδοποίηση πρέπει να γίνει με τη παρακάτω σειρά:

Αρχικές σελίδες, με λατινική αρίθμηση (μικρά γράμματα):

- Σελίδα Τίτλου (χωρίς εμφανή την αρίθμηση)
- Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή (ονόματα, βαθμίδες)
- Πρόλογος, Ευχαριστίες (Αφιερώσεις, προαιρετικά)
- Περίληψη, Λέξεις κλειδιά (Ελληνικά και Αγγλικά)
- Περιεχόμενα, με καταγραφή της αρίθμησης των αντίστοιχων σελίδων
- Κατάλογος Συντομογραφιών/Κατάλογος Συμβόλων (προαιρετικά)

Κυρίως κείμενο με αλλαγή ενότητας (section), με κανονική αρίθμηση από το 1

1. Εισαγωγή
2. Μεθοδολογία
3. Αποτελέσματα - Συζήτηση
4. Συμπεράσματα

Βιβλιογραφία

Παραρτήματα (αν υπάρχουν)

Το περιεχόμενο, οι τίτλοι και το ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας των μαθημάτων επικαιροποιούνται ή/και τροποποιούνται από τη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., μετά από σχετική εισήγηση των διδασκόντων, λαμβάνοντας υπόψη τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τις επιστημονικές εξελίξεις κάθε γνωστικού αντικείμενου. Όλες οι επικαιροποιήσεις/τροποποιήσεις μαθημάτων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος και είναι προσβάσιμες από κάθε ενδιαφερόμενο μέσω του του «Οδηγού Σπουδών» του Π.Μ.Σ., ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φαρμακευτικής, Π.Μ.Σ. Κλινική Φαρμακευτική.

Άρθρο 8

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΑ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαιρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων, κλινικής πρακτικής κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 90% των ωρών του μαθήματος. Σε αντίθετη περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή/τριας ξεπερνά το 10% στο σύνολο των μαθημάτων, τίθεται θέμα διαγραφής του. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη Σ.Ε., η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις. Επιπρόσθετα, δύναται να αξιολογηθεί η εκπόνηση εργασιών και εργαστηριακών ή κλινικών ασκήσεων σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήματος. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος μέσα σε δύο (2) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ'επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

8.5 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.6 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.7 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ'αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.8 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφολωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.9 Αν ο φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις (3) φορές στο ίδιο μάθημα, ακολουθείται η διαδικασία που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία.

8.10 Αν ο φοιτητής/τρια επιθυμεί την επανεξέταση κάποιου μαθήματος του Α' εξαμήνου με σκοπό την αναβαθμολόγηση, αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί στην επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου και μόνο κατόπιν αιτήσεως του/της φοιτητή/τριας. Σε κάθε περίπτωση, για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη ο υψηλότερος βαθμός.

8.11 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης του Τμήματος συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται - εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.12 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

Βαθμός πτυχίου/διπλώματος =

$$\left(\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k \right) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

BM_k = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι ενενήντα (90) ECTS.

Άρθρο 9
ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ

9.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ..

9.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα

με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του κάθε Π.Μ.Σ.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν σχετικής εισήγησης από τη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η αγγλική ή η ελληνική και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/της φοιτητή/τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής/φοιτήτρια τηρεί επιμελώς ημερολόγιο έρευνας. Το ημερολόγιο αυτό, καθώς και τα σχετικά πρωτογενή δεδομένα και στοιχεία (φάσματα, καταγραφόμενα, ηλεκτρονικά αρχεία κ.λπ.) ανήκουν στο Εργαστήριο, όπου εργάζεται ο φοιτητής και στο οποίο παραμένουν όταν ο φοιτητής ολοκληρώσει τις σπουδές του.

9.6 Ο επιβλέπων καθηγητής είναι υπεύθυνος για την παρουσίαση αποτελεσμάτων προς τρίτους (δημοσιεύσεις σε περιοδικά, ανακοινώσεις σε συνέδρια, εκθέσεις προς φορείς, διπλώματα ευρεσιτεχνίας κ.λπ.), όπου θα αναφέρεται και το όνομα του/της μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και την επιστημονική δεοντολογία. Η καθ' οποιοδήποτε τρόπο κατοχύρωση των αποτελεσμάτων της έρευνας (συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής εκμετάλλευσης) ρυθμίζεται με βάση τους κανονισμούς του Ε.Κ.Π.Α. και τις συμβάσεις του ιδρύματος προς τρίτους.

9.7 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

9.8 Σε περίπτωση αποτυχίας στην εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (μέσος όρος βαθμολογίας της διπλωματικής εργασίας μικρότερος του πέντε) ή μη ολοκλήρωσής της εντός του προβλεπόμενου χρονικού διαστήματος, ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να διακόψει τις σπουδές του.

9.9 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., δύνανται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9.10 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

9.11 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύνανται, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια, να δημοσιευθούν στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ" μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

Άρθρο 10

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση του Τμήματος Φαρμακευτικής, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύνανται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- Υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,

- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα κανονισμό,

- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,

- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,

- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,

- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριων, όπως το πρόγραμμα ERASMUS + ή CIVIS, κατά την κείμενη νομοθεσία. Στην περίπτωση αυτή ο μέγιστος αριθμός ECTS που μπορούν να αναγνωρίσουν είναι τριάντα (30). Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μετά το Α' εξάμηνο σπουδών τους. Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη Σ.Ε. και να ακολουθήσουν τους όρους του προγράμματος.

Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/τριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, σύμφωνα με τις συναφθείσες συνεργασίες και υπό την προϋπόθεση της γνώσης της ελληνικής γλώσσας η οποία αποδεικνύεται με πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου B2.

10.8 Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.9 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.10 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 17).

10.11 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.11 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.12 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 1200 € ευρώ ανά εξάμηνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου.

10.13 Σε περίπτωση οριστικής διακοπής φοίτησης ή διαγραφής μεταπτυχιακού φοιτητή/-τριας, για οποιοδήποτε λόγο, τα ήδη καταβληθέντα τέλη φοίτησης δεν επιστρέφονται.

Άρθρο 11

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

11.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον

πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριων που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.

11.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε.

11.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

11.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/τριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

11.6 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 4.3 της παρούσας απόφασης, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

11.7 Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι β' βαθμού συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

Άρθρο 12

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ

Για την πραγματοποίηση των σπουδών τους οι φοιτητές/τριες μπορούν να λάβουν ανταποδοτικές υποτροφίες.

Ανταποδοτικές υποτροφίες. Η Συνέλευση του Τμήματος δύναται να χορηγεί έως τρεις (3) ανταποδοτικές υποτροφίες για διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική» ανάλογα με τον αριθμό εισακτέων του Π.Μ.Σ. και τις οικονομικές δυνατότητες του Προγράμματος κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.. Το ποσό της ανταποδοτικής υποτροφίας δύναται να καλύπτει μέρος ή το σύνολο των τελών φοίτησης, για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα που τη λαμβάνει ο φοιτητής/τρια, και υπολογίζεται βάσει πραγματικών ωρών απασχόλησης. Ο αριθμός των χορηγούμενων ανταποδοτικών υποτροφιών και η αμοιβή ανά ώρα αποφασίζεται πριν την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους με εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η απόφαση αυτή γνωστοποιείται στους/ις φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ.

Το κόστος των ανταποδοτικών υποτροφιών δύναται να βαρύνει τον προϋπολογισμό έργων/προγραμμάτων, τα οποία χρηματοδοτούνται από ιδιωτικούς, διεθνείς και ίδιους πόρους του άρθρου 230 του ν. 4957/2022,

καθώς και συγχρηματοδοτούμενων έργων του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ).

Για τη χορήγηση ανταποδοτικών υποτροφιών ισχύουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- Υποψηφιότητα για ανταποδοτικές υποτροφίες μπορούν να καταθέσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το πρώτο ακαδημαϊκό εξάμηνο σπουδών. Οι υποψήφιοι/ιες δεν πρέπει να κατέχουν έμμισθη θέση στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ούτε να λαμβάνουν υποτροφία από οποιοδήποτε άλλο φορέα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Τα κριτήρια για τη χορήγηση της ανταποδοτικής υποτροφίας είναι:

- Βαθμολογική επίδοση στα μαθήματα (με μέσο όρο μεγαλύτερο ή ίσο του οκτώ),
- επιτυχής ολοκλήρωση όλων των μαθημάτων σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών,
- ατομικό και οικογενειακό εισόδημα.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας και σύμπτωσης εισοδήματος, γίνεται κλήρωση. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια αποποιηθεί την υποτροφία, παρέχεται στον/στην επόμενο/η στη σειρά κατάταξης.

Η Διαδικασία που ακολουθείται περιγράφεται παρακάτω:

Οι φοιτητές/τριες μετά την πρόσκληση υποβάλλουν στη Γραμματεία του Τμήματος Φαρμακευτικής αίτηση συνυποχρεωτικά από τα κατωτέρω δικαιολογητικά:

1) Αναλυτική βαθμολογία.

2) Υπεύθυνη δήλωση, υπογεγραμμένη μέσω της πλατφόρμας gov.gr, με το εξής κείμενο: «Δεν κατέχω έμμισθη θέση στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ούτε λαμβάνω υποτροφία από οποιοδήποτε άλλο φορέα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα».

3) Πρόσφατο εκκαθαριστικό εφορίας (ατομικό και οικογενειακό).

Η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. εξετάζει τις υποψηφιότητες και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά.

Μέσος Όρος: Σε όλες τις περιπτώσεις απονομής υποτροφιών ή βραβείων ο μέσος όρος υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\text{Μέσος Όρος} = \left(\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k \right) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων των εξαμήνων κατά περίπτωση,

BM_k = βαθμός του μαθήματος κ,

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ,

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων του/των εξαμήνου(ων) κατά περίπτωση.

Ως επικουρικό διδακτικό έργο ορίζεται η επικουρία των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) κατά την άσκηση του διδακτικού τους έργου, η άσκηση των φοιτητών α' κύκλου, η διεξαγωγή φροντιστηρίων, εργαστηριακών ασκήσεων, η εποπτεία εξετάσεων και η διόρθωση ασκήσεων.

Για το επικουρικό έργο θα πρέπει ο/η υπότροφος να υποβάλλει τα σχετικές αποδεικτικές βεβαιώσεις συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις του/της, που προμηθεύεται από τη

Γραμματεία του Τομέα Φαρμ. Τεχνολογίας. Κάθε φοιτητής/τρια που λαμβάνει ανταποδοτική υποτροφία οφείλει το αργότερο μία εβδομάδα μετά την ολοκλήρωση του δεύτερου ακαδημαϊκού εξαμήνου και μία εβδομάδα μετά την ολοκλήρωση του τρίτου ακαδημαϊκού εξαμήνου να υποβάλει τις σχετικές βεβαιώσεις στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.. Σε κάθε βεβαίωση πρέπει να αναφέρονται οι ημερομηνίες έναρξης και ολοκλήρωσης των σχετικών δραστηριοτήτων, οι οποίες πρέπει να βρίσκονται εντός της διάρκειας του ακαδημαϊκού εξαμήνου για το οποίο χορηγήθηκε η ανταποδοτική υποτροφία. Σε διαφορετική περίπτωση ο φοιτητής/τρια υποχρεούται να καταβάλει άμεσα τα τέλη τα οποία δεν κατέβαλε λόγω της χορήγησης της υποτροφίας.

Άρθρο 13

ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Φαρμακευτικής.

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Φαρμακευτικής και συνεικονείται από τη Γραμματεία του Προγράμματος που είναι εγκατεστημένη στο Τμήμα Φαρμακευτικής, βρίσκεται υπό την επιστολεία της Γραμματείας του Τμήματος και στελεχώνεται από διοικητικούς υπαλλήλους του Τμήματος.

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) Τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

- α) Ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,
- β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 14

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,

δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,

ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.4 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) Το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,
- β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),
- γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),
- δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

14.5 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.6 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύναται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

Άρθρο 15

ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συνέλευση του Τμήματος διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

15.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κλινική Φαρμακευτική».

Άρθρο 16

ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Φαρμακευτικής και σε χώρο του Τμήματος, παρουσία του/της Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της, και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών, Διεθνών Σχέσεων και Εξωστρέφειας.

Άρθρο 17

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.Δι.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Π.Μ.Σ. και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής

και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ..

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ.

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του Π.Μ.Σ.,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ..

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους, αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων του. Πιο συγκεκριμένα:

1. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών μέσω των ερωτηματολογίων αξιολόγησης μαθήματος/ διδασκόντων, παρέχονται από την ΟΜΕΑ του Τμήματος Φαρμακευτικής στους Συντονιστές των μαθημάτων για τις διορθωτικές τους ενέργειες και λαμβάνονται πολύ σοβαρά υπόψη από τους διδάσκοντες.

2. Τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης του Π.Μ.Σ. στο σύνολό τους, γίνονται αντικείμενο ανάλυσης από την Συντονιστική Επιτροπή και την Ομάδα ελέγχου Πιστοποίησης (ΟΕΠΙ) του Π.Μ.Σ. «Κλινική Φαρμακευτική», σε συνεργασία με την ΟΜΕΑ του Τμήματος Φαρμακευτικής, και αποτυπώνονται στην ετήσια έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Π.Μ.Σ. που υποβάλλεται στη ΜΟΔΙΠ, ΕΚΠΑ.

3. Τα αποτελέσματα της ετήσιας εσωτερικής αξιολόγησης του Π.Μ.Σ. από τη ΜΟΔΙΠ, ΕΚΠΑ αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φαρμακευτικής (Π.Μ.Σ. Κλινική Φαρμακευτική).

Άρθρο 18

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2033-2034 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 19

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με την παρούσα απόφαση με εξαίρεση την αύξηση στα τέλη φοίτησης, η οποία θα ισχύει για τους εισακτέους από το ακαδ. έτος 2024-25 και εφεξής.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. ή στην παρούσα απόφαση, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΙΑΣΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο www.et.gr, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο www.et.gr.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση webmaster.et@et.gr με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (www.et.gr). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: www.et.gr

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: helpdesk.et@et.gr

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

